

Čandrakírtí – stručná biografie

z ruštiny přeložil Alan Černohous

Podle těch nemnoha informací, které udávají Čandrakírtího tibetští životopisci [Budon Rinčendub, s. 215–216; Daranata, 1869, s. 152–153], se Čandrakírtí narodil na jihu Indie v království Samanta. Vyznačoval se výjimečnými schopnostmi. Dokonale se naučil Sútrám a Tantrám. Zvláštní zájem Čandrakírtího budila filosofie školy madhjamaka. Podrobně se s ní seznámil díky vysvětlením Kámalabuddhy a dalších známých stoupenců tohoto směru, jako byli Buddhapálita a Bhávavivéka. Posledně jmenovaní jsou přitom zakladateli dvou směrů tohoto systému. Totiž madhjamaky – prasangiky a madhjamaky – svátantriky.

Samostatná filosofická hledání z Čandrakírtího učinila stoupence Buddhapálity. Právě z pozice prasangiky napsal komentáře k (Nágárdžunově) dílu „*Základy madhjamaky*“ („*Pradžňámúla*“). Čandrakírtí tento komentář pojmenoval „*Vysvětlení slov*“ – „*Prasannapáda*“. Další své komentáře napsal k těmto dílům Nágárdžuny: „*Důkazy [podané v] šedesáti [čtyřverších]*“ („*Juktišaštika*“) a „*Prázdnota [v] sedmdesáti [čtyřverších]*“ („*Šúňjatasaptati*“). Jeho stěžejním komentářem k dílům Mistra Nágárdžuny je ovšem „*Uvedení do madhjamaky*“. Sepsal rovněž komentář k „*Čtyřstovce*“ („*Čatuchšataka*“) Árjadévy. Všechny jeho komentáře jsou dodnes velmi oblíbené.

Čandrakírtí se stal díky svým rozsáhlým znalostem a striktnímu dodržování mnišských slibů představeným kláštera v Nálandě. V té době to bylo jedno z nejznámějších a nejmocnějších středisek buddhistické vzdělanosti. Jeho působení zde bylo nejvyšší měrou kladné. Do tohoto období spadá sedm let trvající Čandrakírtího disputace s Čandragóminem, jenž byl představitel školy vidžňanaváda. Popis této diskuse Táranáthou se dodnes těší značné popularitě [Daranata, 1869, s. 157–158].

Čandrakírtí se nezajímal jen o filosofické systémy Súter, ale i o Tantru, v jejímž studiu a praktické realizaci dosáhl značných úspěchů. Mezi tantristy se dodnes těší velké popularitě jeho „*Jasný svícen*“ („*Pradípa uddjótana*“). Jedná se o komentář „*Základní tantry Guhjasamádžiho*“. Ta je mnohými považována za stěžejní text v systému *Anuttarajóga Tantry*.

Čandrakírtího životopisci se zmiňují o tom, že dokázal konat různé zázraky. Dojil například na stěně nakreslenou krávu, procházel skrze zdi apod.

Poté, co Čandrakírtí opustil post představeného Nálandy, vydal se na jih do království Konkana, aby zde šířil Nauku (Dharmu). Pořádal diskuse s jinověrci a zakládal buddhistické duchovní školy.

Podle jedné z verzí se Čandrakírtí dále věnoval svědomité tantrické praxi na hoře Manubhanga. Dosáhl zde nejvyšší možné seberealizace, až nakonec zmizel v duhovém těle nesmrtelné bytosti.

Podle jiné verze se dožil 300 let. Vykonal veliký a hrdinský zázrak, když zahnal vojska Turušků¹ tak, že se jako na koni pohyboval na kamenném lvu.

Ať tomu bylo jakkoliv, úspěchy Čandrakírtího v tantrické praxi nenechávali stoupence vadzrajány na pochybách o jeho výjimečnosti. Proto ho zařadili mezi 84 indických mahásiddhů, tj. velikých jogínů, dosáhnuvších nejvyšší možné seberealizace.

Tibetští prasangikové jej považují za přímého žáka Nágárdžuny [Gedun Dandar, 1, 1. 5A]. *Také ale za velkého bódhisattvu původem přímo z vyšší sféry světa, jenž se na zemi vtělil na základě vlastního přání, protože zde chtěl rozvíjet a šířit Nágárdžunovy myšlenky* [Žamjan Šadba, 2, 1. 15B].

© Alan Černohous, 2021

© Arahat.cz, 2021

¹ Turuškové – jeden z hunských, tj. turkotatarských kmenů. Pozn. př.